Číslo a název šablony	III/2 Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT
Číslo didaktického materiálu	EU-OPVK-VT-III/2-ŠR-316
Druh didaktického materiálu	DUM
Autor	RNDr. Václava Šrůtková
Jazyk	čeština
Téma sady didaktických materiálů	Programování v C# v příkladech III
Téma didaktického materiálu	Objekty IV – vlastnosti
Vyučovací předmět	Seminář z informatiky
Cílová skupina (ročník)	Žáci ve věku 17–18 let
Úroveň žáků	Mírně pokročilí
Časový rozsah	1–2 vyučovací hodiny
Klíčová slova	Třídy, metody, proměnné, vlastnosti
Anotace	Studenti se seznamují s koncepcí vlastností v C# a programují třídy, kde vlastnosti využívají k zpracování tabulkových dat.
Použité zdroje	ELLER, Frank. *C# - začínáme programovat: podrobný průvodce začínajícího uživatele*. 1. vyd. Praha: Grada, 2002, 240 s. ISBN 80-247-0324-6. VYSTAVĚL, Radek. *Moderní programování: sbírka úloh k učebnici pro středně pokročilé*. 1. vyd. Ondřejov: moderníProgramování, 2008-2009, 2 sv. ISBN 978-80-903951-3-8. VYSTAVĚL, Radek. *Moderní programování: učebnice pro pokročilé*. Ondřejov: moderníProgramování, 2011, 149 s. ISBN 978-80-903951-7-6. VYSTAVĚL, Radek. *Moderní programování: učebnice pro středně pokročilé*. Ondřejov: moderníProgramování s.r.o, 2008. ISBN 978-80-903951-2-1.
Typy k metodickému postupu učitele, doporučené výukové metody, způsob hodnocení, typy k individualizované výuce apod.	Text je možno využít ke společné práci, samostatné přípravě studentů, domácímu studiu apod. Při společné práci je vhodné nejprve obtížnější úlohy rozebrat, potom společně se studenty implementovat na počítači. (Rozbor nejlépe na tabuli, synchronní řešení s promítáním). V pracovním listu je zadání cvičení – většinou se jedná o úlohy, které by měli studenti naprogramovat samostatně. Není nutné, aby všichni zpracovali všechno, vhodné je diferencovat podle jejich zájmu a schopností. Obtížnější úlohy jsou označeny hvězdičkou. Součástí materiálu je zdrojový kód těchto příkladů.

	Návrh způsobu hodnocení: ohodnocení samostatné práce během hodiny např. podle volby a počtu úloh a elaborace řešení (efektivnost, komentáře…).

Metodický list k didaktickému materiálu

Prohlášení autora

Tento materiál je originálním autorským dílem. K vytvoření tohoto didaktického materiálu nebyly použity žádné externí zdroje s výjimkou zdrojů citovaných v metodickém listu.

Obrázky (schémata a snímky obrazovek) pocházejí od autora.

316. Objekty IV – vlastnosti

Připomeneme si práci s dalším oknem – tentokrát budeme chtít mít data z druhého okna v dispozici v prvním okně. Prostřednictvím druhého okna (dialogového) budeme zadávat údaje o osobách – jméno, body, je nebo není kuřák, při stisknutí tlačítko OK je zatím přepíšeme do prvního okna.

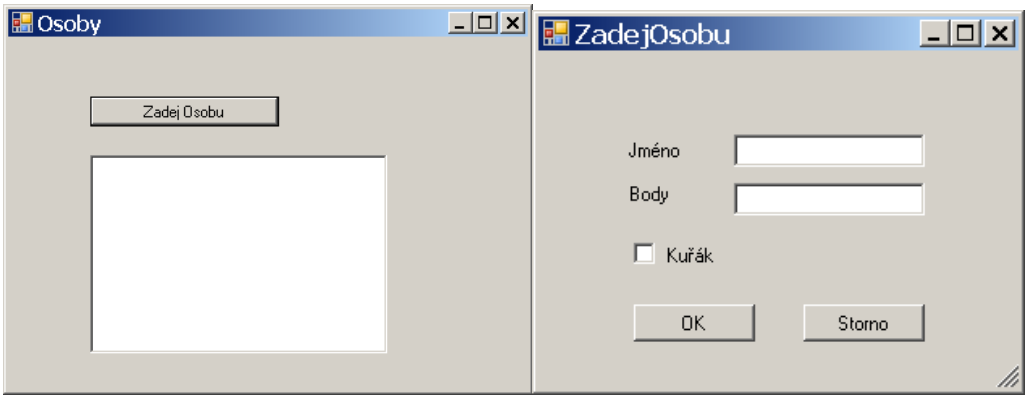

Druhé okno (vlastně jeho třídu) vložíme do projektu přes **Project/Add Windows Form,** nazveme ho ZadejOsobu a vybavíme potřebnými ovládacími prvky – textBoxJmeno, textBoxBody, checkBoxKurak s adekvátními popisky a tlačítky buttonOK a buttonStorno.´

Okno ZadejOsobu bychom mohli zobrazit:

```
private void buttonZadej_Click(object sender, EventArgs e)
        {
            ZadejOsobu Zadej = new ZadejOsobu();
            Zadej.ShowDialog();
        }
```

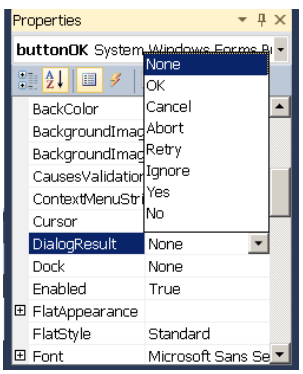

Budeme ale potřebovat zavřít okno Zadejosobu tlačítky OK a Storno a také umět rozlišit, kterým tlačítkem bylo vlastně uzavřeno. C# k tomu má

elegantní prostředek – vlastnost **DialogResult** formuláře. Pomocí editoru vlastností nastavíme oběma tlačítkům hodnoty vlastnosti DialogResult – OK a Cancel.

Pak můžeme rozlišovat:

```
if (Zadej.ShowDialog() == DialogResult.OK)
```

…

Jak se dostat k hodnotám druhého okna? Našeptávač je nenabízí, teoreticky bychom k nim mohli přistupovat, kdyby měli modifikátor public, (Můžete vyzkoušet např. u textBoxuJmeno – vlastnost Modifiers v okně Properties – potom už máte k dispozici Zadej.textBoxJmeno.Text) ale prakticky je to nevýhodné. Jakmile bychom totiž v okně Zadejosobu cokoliv změnili, museli bychom to přepracovat v celém programu. Proto také systém všude standardně používá modifikátory private Lepší je použít soukromé (private nebo neoznačené) proměnné a veřejné metody a přistupovat pak k proměnným pouze pomocí metod.

```
public ZadejOsobu()
        {
            InitializeComponent();
        }
        public string ZjistiJmeno()
        {
            return textBoxJmeno.Text;
        }
public int ZjistiBody()
        {
            return Convert.ToInt32(textBoxBody.Text);
        }
        public bool ZjistiKuraka()
        {
            return (checkBoxKurak.Checked);
        }
```

Ve výchozím okně potom:

```
private void buttonZadej_Click(object sender, EventArgs e)
        {
            ZadejOsobu Zadej = new ZadejOsobu();
```

```
            if (Zadej.ShowDialog() == DialogResult.OK)
            {
                string vyst = Zadej.ZjistiJmeno() + " " +
Zadej.ZjistiBody().ToString();
                if (Zadej.ZjistiKuraka())
                    vyst += " Kuřák";
                else
                    vyst += " Nekuřák";
                textBoxOsoby.Text += vyst + Environment.NewLine();
            }
            else
                MessageBox.Show("Storno");
        }
```

C# má ale ještě lepší možnost řešení veřejného rozhraní – **vlastnosti**.

Vlastnost se sice používá jako proměnná, ale v podstatě je dvojicí metod.

Get – metoda, která za slovem **return** vrací hodnotu vlastnosti

Set – provádí přiřazení hodnoty do vlastnosti**,** přiřazovaná hodnota je **value**.

Chybí-li část get, je vlastnost jen k zápisu, chybí-li set, pouze ke čtení.

Přesnou syntaxi si ukážeme na našem příkladu.

ZadejOsobu

```
public string Jmeno
        {
            get
            {
                return textBoxJmeno.Text;
            }
            set
            {
                textBoxJmeno.Text = value;
```

```
            }
        }
        public int Body //jen ke čtení
        {
            get
            {
                return Convert.ToInt32(textBoxBody.Text);
            }
          }
        public bool Kurak //jen ke čtení
        {
            get
            {
                return (checkBoxKurak.Checked);
            }
        }
```

FormOsoby

…

```
ZadejOsobu Zadej = new ZadejOsobu();
            Zadej.Jmeno = "Zadejte jméno osoby";
            if (Zadej.ShowDialog() == DialogResult.OK)
            {
                string vyst = Zadej.Jmeno + " " + Zadej.Body.ToString();
                if (Zadej.Kurak)
              vyst += " Kuřák";
            else
              vyst += " Nekuřák";
                textBoxOsoby.Text += vyst + Environment.NewLine;
```

…

Nabízí se ještě připravit si třídu osoba a vybavit ji stejnými vlastnostmi a metodou převodu na řetězec.

```
class Osoba
    {
         string jmeno;
         int body;
         bool kurak;
        public string Jmeno
        {
            get
            {
                return jmeno;
            }
            set
            {
                jmeno = value;
            }
        }
        public int Body
        {
            get
            {
                return body;
            }
            set
            {
                body = value;
            }
        }
        public bool Kurak
        {
            get
            {
```

```
            return kurak;
        }
        set
        {
            kurak = value;
        }
    }
    public string OsobaRet()
    {
        string vyst = jmeno + " " + body.ToString();
        if (kurak)
            vyst += " Kuřák";
        else
            vyst += " Nekuřák";
        return vyst;
    }
  }
}
```

V C# se používá konvence, kdy se soukromé proměnné a odpovídající veřejné vlastnosti jmenují stejně, ale proměnné začínají malým písmenem a vlastnosti velkým.

FormOsoby

…

```
Osoba o = new Osoba();
            ZadejOsobu Zadej = new ZadejOsobu();
            Zadej.Jmeno = "Zadejte jméno osoby";
            if (Zadej.ShowDialog() == DialogResult.OK)
            {
                o.Jmeno = Zadej.Jmeno;
                o.Body = Zadej.Body;
                o.Kurak = Zadej.Kurak;
                string pom = o.OsobaRet();
```

```
MessageBox.Show(pom);
```

Důležité

Z hlediska modifikovatelnosti programu je vhodné proměnné deklarovat jako soukromé (**private)** a přistupovat k nim pomocí veřejných (**public)** metod nebo vlastností.

Vlastnost se sice používá jako proměnná, ale v podstatě je dvojicí metod.

Get – metoda, která za slovem **return** vrací hodnotu vlastnosti

Set – provádí přiřazení hodnoty do vlastnosti**,** přiřazovaná hodnota je **value**.

Chybí-li část get, je vlastnost jen k zápisu, chybí-li set, pouze ke čtení.

Pracovní list

Cvičení

Připravte nový projekt s třídami čtverec a krychle. Obě budou mít proměnnou (strana, hrana) a odpovídající vlastnost, bezparametrický a parametrický konstruktor, metody pro výpočet obvodu a obsahu, případně objemu a povrchu a metodu Info, která převede veškeré údaje na řetězec.

Otestujte třídy v programu podle vzoru:

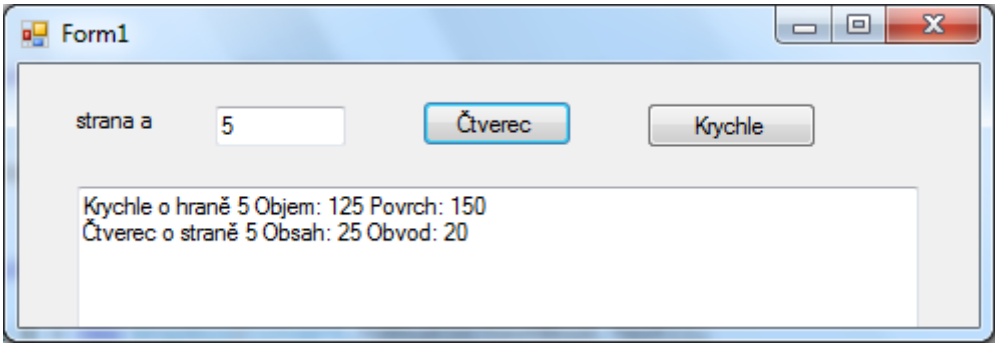

Řešení

```
namespace Vlastnosti_Cviceni
{
    class Ctverec
    {
        double a;       //strana
        public double A //vlastnost strana
        {
            get
            {
                return a;
            }
            set
            {
                a = value;
            }
```

```
        }
        public Ctverec() //bezparam. konstruktor
        {
        }
        public Ctverec(double a) //param. konstruktor
        {
            this.a = a;
        }
        public double Obsah()
        {
            return a * a;
        }
        public double Obvod()
        {
            return a * 4;
        }
        public string Info()
        {
            return "Čtverec o straně " + a.ToString() + " Obsah: "
                + Obsah().ToString() + " Obvod: " +
                Obvod().ToString();
        }
    }
class Krychle
    {
        double a;       //hrana
        public double A //vlastnost hrana
        {
            get
            {
                return a;
            }
            set
            {
                a = value;
            }
        }
         public Krychle() //bezparam. konstruktor
        {
        }
        public Krychle(double a) //param. konstruktor
        {
```

```
            this.a = a;
        }
        public double Povrch()
        {
            return 6*a * a;
        }
        public double Objem()
        {
            return a * a * a;
        }
        public string Info()
        {
            return "Krychle o hraně " + a.ToString() + " Objem: "
                + Objem().ToString() + " Povrch: " +
                Povrch().ToString();
        }
    }

public partial class Form1 : Form
    {
        public Form1()
        {
            InitializeComponent();
        }

        private void buttonCtverec_Click(object sender, EventArgs e)
        {
            Ctverec c=new Ctverec(Convert.ToDouble(textBoxA.Text));
            textBoxVystup.Text += c.Info() + Environment.NewLine;
        }

        private void buttonKrych_Click(object sender, EventArgs e)
        {
            Krychle k = new Krychle(Convert.ToDouble(textBoxA.Text));
            textBoxVystup.Text += k.Info() + Environment.NewLine;

        }
    }
```